

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Sponsalia Et Matrimonium

Schmalzgrueber, Franz

Ingolstadii, 1726

§. V. De Desponsatione sub Conditione contraria substantiæ Matrimonij.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-75229](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-75229)

Ita Abb. in c. de illis 3. h. tit. n. 3. Covar. p. 2. de Sponsal. c. 3. §. 3. n. 1. §. 2. Sanch. l. 1. D. 33. n. 4. & l. 5. D. 6. n. 6. Barbof. in c. 3. cit. n. 4. Canif. ibid. n. 2. Gonzal. n. 2. Wagne-reck 7. si tantum. Pith. hic. n. 7. Schambog. n. 4. Wiestner n. 43. Magnif. P. Schmier p. 2. de Matr. c. 2. n. 46. Ratio est, quia tunc cessat præsumptio libidinis. Et confirmatur ex c. de illis cit. ubi conditio, ex tali causa adjecta Sponsalibus, & Matrimonio non rejicitur absolute.

110 Dices cum Alex. de Nevo in c. de illis cit. n. 3. in c. cit. dicitur, si tibi donaveris. id autem, quod gratiâ dotis, nobilitatis &c. compensanda datur, donatum dici non potest, cum ad supportanda Matrimonij onera detur l. pro oneribus 20. C. de Jure dotium. ergo &c. R. verbum Donaveris hoc loco non accipiendum rigorosè, sed pro eo, quod ex causa aliqua datur, ut monet Sanch. n. 4. cit. & colligitur ex ipso textu; nam ibi agitur de Donatione deducta in pactum, ac proinde non merè gratuita, sed onerosa.

111 Ad l. n. 103. allegatas dico, ibi non reprobari talem stipulationem absolute, sed tantum dici, causâ cognitâ, actionem denegandam esse, i. e. Judex prius cognoscere debet, an honesta, vel probabilis causa hujusmodi stipulationis fuerit, an contrâ inhonesta. Deinde dici potest, quod c. de illis, & l. cit. loquantur de casibus diversis, &c. de illis quidem de casu, quo causa hujusmodi conditionem addendi est justa, & honesta; Leges cit. autem de casu, quo causa est inhonesta, & Matrimonium libidini venale redditur. Talem præsumptionem existimat Sanch. l. cit. n. 5. esse, quando non femina viro, sed vir femina nobilitate, opibus, aliisque dotibus par,

aut præcellens promittit centum sub conditione, si illa ipsi nupserit.

Quæritur 9. An conditiones imperitinentes habeantur pro non adjectis in Matrimonio, vel potius illud suspendant? Pro non adjectis habendas existimat Sot. in 4. dist. 29. q. 2. art. 3. paulò post privè. concl. 2. Barth. à Ledesin. dub. 25. de Matr. concl. 9. & nonnulli alij; & videtur istud probari ex eo, quia turpe apparet Contractui tam sancto, & qui Sacramentum est, impertinentem conditionem adjicere, sed conditio turpis secundum dicta n. 90. pro non adjecta habetur, ergo &c.

Sed melius hujusmodi conditiones dicuntur Matrimonij Contractum suspendere, ita ut iste aliter non valeat, nisi illis stantibus. Ita Abb. in c. super eo 5. h. tit. n. 4. Alex. de Nevo ibid. n. 6. Sanch. l. 5. de Matr. D. 18. n. 3. Ratio est, quia omnis conditio, Jure non reprobata, apponi Matrimonio potest, ut colligitur à contrario sensu ex c. super eo cit. ibi, Ac conditionem ipsam Canonica non improbet statuta. Atqui conditiones impertinentes nullo Jure reprobantur; si enim aliquo Jure reprobarentur, reprobarentur per c. fin. b. tit. ubi rejiciuntur conditiones turpes, atqui à turpibus conditionibus ad impertinentes duci argumentum nequit; quia impertinentes ad nullum peccatum inducunt, cons. in illis non pugnat ratio, ob quam à Matrimonio rejiciuntur conditiones turpes, ergo &c.

Ex quo cadit Argumentum oppositum; licet enim adjicere hujusmodi conditionem impertinentem sit aliqualis culpa; quia tamen ad peccatum non incitat, non est ex turpibus, quæ à Matrimonio rejiciuntur.

§. V.

De Desponsatione sub conditione contraria substantie Matrimonij.

S U M M A R I U M.

115. An Contractum Matrimonij vitient Conditiones, quæ substantie, & bonis ejusdem repugnant, si illa sint de præterito, vel de presenti?
116. Quid si talis conditio de futuro adjecta sit, sed ab uno contrahentium tantum?
117. Quid si addita sit ab ambobus contrahentibus?
118. Vel adversetur tantum bonis Matrimonij distincti, non ejus, quod hic, & nunc contrahitur?
119. An conditio, contraria bonis Matrimonij, solum vitiet Matrimonium, quando illa turpis est, an etiam, quando honesta?
120. Defenditur, per utramque vitari.
121. Hujus Sententiæ Argumentum.
122. Solvuntur Rationes oppositæ.
123. Quid dicendum de Matrimonio, contracto sub ea conditione, ut liceat ante consummationem ingredi Religionem?
124. Vel sub conditione non cohabitandi?
125. Non petendi debitum?
126. Aut illud non reddendi?
127. Vel non reddendi, quando illicitè petit?
128. Diluuntur Argumenta opposita.
129. 130. An valeat Matrimonium contractum à Judæis, vel Paganis sub conditione, ut possint dare Libellum Repudij juxta ritum eorum?
131. 132. 133. 134. An etiam Sponsalia vitentur per conditionem contrariam substantie, & bonis Matrimonij?

Con-

Contra substantiam Matrimonij secundum dicta n. 6. pugnare censetur tunc Conditio, quando pugnat contra triplex bonum Matrimonij, contra bonum proles, bonum fidei, & bonum Sacramenti.

115 Quæritur 1. An Contractum Matrimonij vitietur Conditiones appositæ, si illæ repugnent substantiæ, & bonis Matrimonij? Distinguendo: Vel enim talis conditio apponitur de præsentibus, aut præterito, vel de futuro. Si de præsentibus, aut de præterito, Matrimonium ejus appositione non vitiat, sed ea existente valet, illa non existente nullum est. Covar. p. 2. de Sponsal. c. 3. §. 1. n. 9. Henric. l. 11. de Matr. c. 12. n. 7. §. c. 4. n. 1. Comment. lit. F. Barth. à Ledesm. dub. 25. concl. 10. Sanch. l. 5. de Matr. D. 9. n. 6. Barbosa, in c. fin. b. tit. n. 2. Pirhing. hic n. 14. Wiestner n. 47. & colligitur ex c. fin. cit. quia ibi Pontifex loquitur de conditionibus veris, quales non sunt conditiones, quæ tempus præteritum, vel præsens respiciunt. Ratio est, quia conditio de præterito, vel de præsentibus adjecta Matrimonio non respicit obligationem, prædictis tribus bonis contrariam, sed tantum actus executionem. Atqui substantiæ Contractus Matrimonialis non executio ejusmodi actuum, sed obligatio ad eos exequendos adversatur, ut cum S. Thoma, Turcremata, & alijs ostendit Sanch. l. 2. de Matr. D. 29. n. 12.

116 Si verò Contractui Matrimoniali adjecta sit de futuro talis conditio, altera distinctio est adhibenda, & videndum, an ab utroque contrahentium adjecta sit, an ab uno tantum. Si ab uno tantum, alter verò contradixerit, Matrimonium valet perinde, ac si conditio talis appositæ non fuisset, ut rectè Covar. §. 1. cit. n. 11. Barbosa, in c. fin. cit. n. 9. Fagnan. ibid. n. 4. Pirhing. hic n. 14. Schambog. n. 14. Wiestner n. 48. Ratio est, quia si apponens ejusmodi conditionem, alterius contradictione non obstante, ad Contractum Matrimoniale processit, favore Matrimonij ad conditionem appositam recessisse præsumitur arg. c. per tuas 6. b. tit. Idem dicendum existimat Schambog. l. cit. casu, quo post appositam talen conditionem ab uno, alter tacet; tunc enim favore Matrimonij censetur contradicere, & idem erit, ac si conditio non esset appositæ.

117 At si talis conditio adjecta sit ab ambobus contrahentibus, vitiat, & invalidum reddit Contractum, prout expressè deciditur c. fin. cit. Estque conclusio hæc vera etiam stando Jure naturali, ut bene Sanch. D. 9. cit. n. 4. conf. Pontifex, dum in c. cit. definivit, conditiones has vitare Matrimonium, nihil novi statuit, sed quod Jus naturæ dictavit, declaravit. Ratio est, quia sine substantia nihil potest subsistere. Atqui substantia Matrimonij consistit in consensu ad Societatem conjugalem, ad fidem mutuo sibi servandam, prolemque suscipiendam, quæ sunt tria bona

Matrimonij. Ergo conditiones, quæ his adversantur, destruunt Matrimonij substantiam, & conf. ipsum annullant. Conf. Quia alij Contractus annullantur ob conditionem adversam illorum substantiæ, ut si Contractus Societatis ineatur ea lege, ut lucrum, & damnum commune non sit, aut Contractus emptionis venditionis eo pacto, ut emptor rei venditæ dominium non acquirat. Ergo similiter vitabit Matrimonium conditio repugnans substantiæ illius.

Intelligi autem hoc debet, quando conditio adjecta adversatur præsentibus Matrimonio, cujus Contractui apponitur; non enim vitiat Matrimonium, si alij Matrimonio adversatur, ut *Contrabo tecum si fueris, ut conjux Petri adulteretur, vel sumat venena sterilitatis*; sed talis conditio potius, tanquam turpis, habebitur pro non adjecta, salvo valore Matrimonij ita Contracti, ut cum Paludano, & Ludovico Lopez bene advertit Sanch. l. cit. n. 5. Ratio est, quia conditiones ejusmodi ideo vitiant Matrimonium, quia solvunt substantiam Matrimonij sub tali conditione initi. Atqui quando solum adversatur bonis Matrimonij alterius distincti, substantia hujus Matrimonij salva, atque illæsa manet, ergo &c.

Quæritur 2. An conditio, contraria bonis Matrimonij, istud vitiet solum, quando illa est turpis, an etiam, quando honesta, v. g. *Si mecum vivas in perpetua castitate, si hæc voves &c.* Non vitari per conditionem honestam, defendunt Paludan. in 4. dist. 30. q. 2. art. 1. concl. 2. n. 6. Abulens. in c. 30. Num. q. 32. ad fin. Rebell. l. 2. de oblig. Just. q. 10. sect. 3. Pont. l. 3. de Matr. c. 11. n. 5. Bosco de Matr. D. 11. sect. 8. concl. 9. à n. 421. Wagnereck in c. fin. V. contra substantiam not. 3. b. tit. Clericat. de sac. Matr. decis. 3. n. 21. §. seqq. Krimer hic à n. 205. Magnif. P. Schmier p. 2. de Matr. c. 2. n. 118. §. seqq. Moventur 1. Quia conditiones istæ non recensentur inter illas, quæ Matrimonium de Jure irritant; aliàs enim in c. fin. cit. etiam istarum facta fuisset mentio. 2. Quia jus, & obligatio ad copulam non est de substantia Matrimonij, cum istud contrahatur solo consensu l. nuptias 30. ff. de R. J. & eo Contracto, utrumque, salva ejus substantiâ, tolli potest, ut fit, quando alteruter conjugum lapsus est in adulterium, vel incestum. 3. Sponsi contrahere possunt Matrimonium cum intentione servandæ castitatem, vel ingrediendi Religionem juxta c. commissum 16. b. tit. ergo possunt istud etiam in pactum deducere, & conditionem talem adicere Matrimonio. 4. Ad essentiam Matrimonij sufficit dominium mutuum corporum inter conjuges. Potest autem dominium directum stare sine usufructu, vel dominio utili. 5. Si conjuges, inito jam Matrimonio, in similem conditionem, vel pactum consentiant mutuo, talis conditio, vel

vel pacto valet, adimplenda est. 6. Imò validè ineunt Matrimonium duo, quorum uterque obstrictus est Voto Castitatis, licèt debitum exigere neuter valeat. Ergo poterit ejusdem contractui etiam apponi conditio de debito non reddendo, vel petendo. 7. Si talis conditio non posset adjici Matrimonio, non constitisset Matrimonium inter B. V. & S. Josephum, Sequela est contra Historiam Evangelicam *Matth. 1. v. 18. Luc. 1. v. 27. & textum can. conjux 9. caus. 27. q. 2. ergo &c.*

120 Hæc Sententia admodum probabilis est, probabilior tamen videtur, quæ negat Matrimonium, sub tali conditione contractum, validum esse. Ita S. Thom. *in 4. dist. 28. q. un. art. 4. ad 3.* S. Bonavent. *dist. cit. q. ult. n. 33.* Richard. *cañ. dist. art. 2. q. 4. ad 3.* Sor. *dist. 29. q. 2. art. 3. §. in prima,* Covar. *p. 2. de Sponsal. c. 3. §. 1. n. 3.* Carrer. *l. 4. de Sponsal. c. 5.* Sanch. *l. 5. de Matr. D. 10. n. 2.* S. Laym. *l. 5. tr. 10. p. 2. c. 7. n. 9.* Barbof. *in c. fin. h. tit. n. 3.* Gonzal. *ibid. 8. fin.* König. *tit. de Sponsal. n. 102. §. negant.* Zœl. *hic n. 5.* Engl. *n. 10.* Pirh. *n. 13.* Schambog. *n. 19.* Wiefner *n. 52.* & multi alij, ijque præcipui nominis TT. & Canonistæ. Colligitur ex *c. fin. cit.* ubi Pontifex Gregorius IX. dicit Matrimonium vitari conditione contraria bono prolis, nec distinguit inter conditionem honestam, & turpem, sed vim tantum ponit in contrarietate cum substantia Matrimonij, non verò in sola conditionis turpitudine.

121 Ratio est, quia licèt de substantia Matrimonij non sit copula, nec intentio illius exigendæ, vel reddendæ, est tamen de substantia illius mutua corporum traditio, vi cujus Matrimonium contrahentes in se mutuo transferunt jus in corpus suum ad actus conjugales, ac proinde implicite saltem se obligant ad eos reddendos. Atqui contrahentes sub conditione servandæ, aut vendendæ perpetuæ Castitatis jus istud, & implicitum consensum ad actus conjugales reddendos appositione talis conditionis excludunt, cum vi illius ad copulam non exigendam, & non reddendam obligentur, ergo &c. *Conf. à pari:* Si Petrus, & Paulus v. g. contrahant, & Petrus Paulo vendat fundum Tusculanum aureis 100. & in continenti addat, ita tamen, ut si volet Petrus, possit Paulo fundum tradere, & Paulus, si volet, Petro 100. aureos solvere, talis Contractus ipso Jure est nullus; quia ita habetur *l. in vendentis 13. C. de contrab. empt.* ubi Impp. *in vendentis*, inquit, *vel ementis voluntatem collatâ conditione comparandi, quia non adstringit necessitate contrahentes, obligatio nulla est.* Ergo etiam, si ineatur Matrimonium, ita, ut ex eo nulla nascatur obligatio alteri reddendi debitum, illud erit nullum. Si autem Conditiones sic appositæ valerent, tunc nulla nasceretur obligatio, quam requirit

Matrimonium; quia contrahentes deberent conditionem, & pactum implere, & quisque alterum, qui debitum conjugale sibi reddi peteret, repellere per exceptionem conditionis de eo non reddendo contractui appositæ posset, ergo &c. Videatur *Tu. 1. n. 261. §. duob. seqq.*

Argumenta Adversariorum non sunt, ita firma, ut responfionem non patiantur. *Ad 1.* Conditiones *c. fin. cit.* recentitæ sunt tantum exempli causâ; idem enim dicendum de omnibus alijs conditionibus, quæ substantiæ Matrimonij adversantur, cum ratio Legis in textu expressa generalis sit, Abb. *in c. fin. cit. n. 2.* Alex. de Nevo *ibid. n. 3.* Pirhing *hic n. 13.* & hinc dici potest, quod etiam præsens casus in *c. cit.* contineatur implicite. *Ad 2.* Matrimonium contrahitur consensu, non tamen quocunque, sed tali, qui simul sit mutua corporum traditio, & translatio Juris ad petendos, & exhibendos actus conjugales; talis autem consensus stare non potest cum conditione servandi, aut vendendi perpetuam Castitatem. *Ad 3.* Cum tali intentione servandi Castitatem, vel ingrediendi Religionem potest subsistere consensus in obligationem mutuam, & jus exigendi debitum; non autem potest consistere, si in ipso contractu addatur conditio talis, cum vi istius is, à quo petitur debitum, jus acquirit repellendi petentem obtentu contractus cum tali conditione initi, quippe qui non aliter obligat, quam in qua forma est initus. *Ad 4.* Dominium directum sine dominio utili consistere non potest, quando contractus ex vi essentia suæ ordinatur in finem usus: quod contingit in Matrimonio. *Ad 5.* Negatur paritas; quia si semel contractus substantia legitime fuit posita, per actum supervenientem, licèt substantiæ illius contrarium, non vitatur Contractus, prout patet ex *l. empti 9. C. de contr. empt.* ubi dicitur, si post contractum emptionis initum, ex post facto venditor emptori remittat pretium, contractum subsistere; & qui emit, dicitur rem illam emptionis titulo possidere. *l. pretij 9. C. de rescind. vendit.* *Ad 6.* Iterum negatur paritas; nam si Votum continentia præcessit contractum Matrimonij, per ejusmodi Votum non tollitur traditio corporum mutua ad actus conjugales, sed tantum res, scilicet corpus, ad continentiam promissum DEO, per contractum Matrimoniale traditur alteri, quod licèt fiat illicite, fit tamen validè, ut patet in venditione equi, qui si sit venditus Cajo, non tamen eidem traditus, per secundam venditionem, accedente traditione, Sempronio factam, in hujus dominium transit. *Ad 7.* B. V. cum S. Josepho contraxit Matrimonium sine consensu quidem in copulam; at non sine traditione Juris, & potestatis in corpus suum; quod ipsa, non obstantè Voto Castitatis, quod

quod habuit, licet facere poterat; quia Divina revelatione certum ei erat, quod debitum conjugale ab ipsa nunquam esset exigendum, ut docet S. Aug. relatus *can. Beata 3. caus. 27. q. 2.* & S. Thom. in 4. *dist. 30. q. 2. art. 2. ad 1.*

Quæritur 3. Quid dicendum de alijs similibus conditionibus, qualis est. 1. Ut liceat ingredi Religionem ante consummationem Matrimonij? 2. Quæ tollit obligationem cohabitandi simul? 3. Quæ excipit, ut non petatur debitum? 4. Quæ liberat ab obligatione illud reddendi?

Ad 1. Ea conditione certò non vitari Matrimonium; quia Jure inest; cum Matrimonium ratum ex dispositione Juris imbibitum sibi habeat conditionem, *Nisi statum perfectiorem elegero*, ut latius dicitur *Tit. seq.* Idem dicendum de quavis alia conditione, quæ Jure communi inest, si apponatur eo modo, quo inest, ut post Joan. Andr. Anchar. Præposit. Alex. de Nevo advertit Sanch. l. 5. de Matr. D. 10. n. 6. Aliud foret, si ea poneretur conditio, ut ambo, vel alter ingredi Religionem teneretur ante, vel post Matrimonij consummationem; nam sub ea conditione contractum, ut idem Sanch. l. cit. notat, non valeret: & ratio est, quia licet ante Matrimonij consummationem licitum sit profiteri Religionem, non tamen ad id tenentur conjuges; conf. ea conditio non apponitur eo modo, quo Jure inest: & quia tollit mutuum corporum ad copulam traditionem, tanquam repugnans substantiæ Matrimonij, illud reddit invalidum. Sanch. l. cit.

Ad 2. Distinguendum est cum Petr. de Ledesm. de Matr. q. 47. art. 5. *dub. 4. in solut. conf. ad 6.* Sanch. l. cit. n. 5. & alijs. Nam si fit pactum de non cohabitando ad certum tempus, non vitiat Matrimonium; secus, si fit pactum de nunquam cohabitando: quia ad essentiam Matrimonij non pertinet omni tempore cohabitare, bene tamen mutua habitatio, prout patet ex definitione *Tit. 1. n. 223.* tradita, ubi dixi, quòd per illud conjuges se ad *individuum vitæ societatem* obligent, Addit Sanch. l. cit. irritum fore Matrimonium, si ea conditione contraheretur, ut certis diebus, v. g. sextis ferijs, vel alio tempore ultra bimestre præfinitum à jure post initum Matrimonium abstinere conjuges à copula conjugali; quia conditio hæc est contra totalem corporum traditionem. Bene tamen, & merito post initum Matrimonium per hujusmodi pactum ad abstinentiam à copula certis diebus, vel omnino servandam se obligant, prout *suprà* de Voto continentiæ dictum est, modò per hoc incontinentiæ periculo se non exponant.

Ad 3. putat Sylv. V. *Matrimonium 4. q. 7.* ea conditione Matrimonium non vitari; quia non exigere non est contra bonum, R. P. Schmalzgrueber L. IV;

num prolis, quæ reddendo generari potest; nec contra bonum fidei, utpote quam sufficienter servat conjux reddendo. Sed melius Adrian. in 4. q. 3. de Matr. *dub. 9. in 2. solut. ad 3.* Barth. à Ledesm. *dub. 25. de Matr. post 4. concl. not. 2.* Henric. l. 11. de Matr. c. 2. n. 1. Sanch. D. 10. cit. n. 4. dicunt adjectione ejus conditionis Matrimonium vitari; quia de ratione Matrimonij est totalis corporum traditio, ex qua dimanet mutuum, & æquale jus in utroque ad corpus alterius. Atqui in hoc casu hæc totalis traditio non fieret; non enim traderetur jus petendi; neque exurgeret æquale jus ad corpus; quia alter haberet jus petendi, & reddendi, alter verò solum jus reddendi.

Ad 4. Convenit inter DD. si simpliter ineat Matrimonium sub conditione non reddendi debitum; ea conditione vitari Matrimonium; quia est contra bonum prolis, & contra bonum fidei.

Dubium est, si ita apponatur conditio non reddendi, ut ad hoc reddendum non teneatur conjux, quoties alter non exigit licet? Et quidem Ant. Cucchus l. 5. *Inst. major. tit. 11. n. 112.* putat hanc conditionem Matrimonium non vitare. 1. Quia conditio hæc videtur Jure inesse, cum nemo teneatur cooperari alterius peccato. 2. Conditio hæc est ansam peccati mortalis removens. 3. Quia hoc casu redditionem debiti non videtur exigere bonum prolis, utpote quæ non nisi per grave alterius peccatum potest suscipi.

Secundò dicendum, conditionem istam repugnare substantiæ Matrimonij, & sic illud vitare. Ita Adrian. in 4. q. 3. de Matr. *dub. 4.* Covar. p. 2. de Sponsal. c. 3. §. 1. n. 6. Ludov. Lop. p. 2. *Instruct. nov. de Matr. c. 42. fol. 1080.* Petr. de Ledesm. de Matr. q. 4. art. 5. *dub. 4.* Sanch. l. 5. D. 11. n. 2. Ratio est, quia ad substantiam Matrimonij pertinet, ut per illud acquiratur à conjugibus jus Justitiæ ad corpus alterius, quod retinent, etiam si à petendo per virtutem Religionis, vel temperantiæ prohibeantur. Atqui jus istud Justitiæ, quod alter conjux per Matrimonium acquirere debebat, ut sibi petenti debitum redderetur, per conditionem ejusmodi tollitur, ergo &c. Aliud foret, si apponeretur conditio, ut toties liceret conjugi negare debitum, quoties alter non habet jus petendi, prout fit, si alter adulteretur, vel petat in loco Sacro; nam talis conditio Jure inest, ac proin, ab ea Matrimonium non vitatur. Sanch. n. 3.

Neque obstant Argumenta contraria.

Ad 1. Non omnis consensus in peccatum alterius est cooperatio, sed quando aliquis spontè consentit; secus, quando consentit, quia cogitur ex debito Justitiæ, vel alterius Virtutis.

Ad 2. Ansam peccati removeri sic debet, ut ea remotione jus alterius non violetur; sic autem violatur

D d 3

Jus

Jus conjugis ; quamvis enim iste Voto simplici e. g. impeditus illicitè petat jure tamen petit, quod jus ipsi aufert præfata conditio. *Ad 3. Matrimonium*, cum sit contractus Justitiæ, quo conjuges obligantur ad sibi invicem reddendum debitum, tantum respicit hoc jus Justitiæ, & quoad ipsum impertinens est, si aliunde contra Votum peccatur : manet igitur adhuc, quod dicta conditio pugnet contra bonum pro-

129 *Quæritur 4. An si Pagani, vel Judæi contrahant Matrimonium ea conditione, ut possint dare Libellum repudij, juxta ritum eorum, valeat Matrimonium ?* Affirmant nonnulli apud Sanch. *l. 5. de Matr. D. 12. n. 2.* inter Judæos sic contractum Matrimonium validum esse ; quia Lex eorum hoc permittit. Potest autem licitè deduci in patet, quod Jure inest.

Sed dicendum, modò nullum esse Matrimonium, sub tali conditione contractum. *Gloss. in c. de infidelibus 4. §. esse Matrimonium de consanguin.* Host. *ibid. in fine.* Covar. *p. 2. de sponsal. c. 3. §. 1. n. 5.* Sanch. *l. 3. D. 12. n. 3.* Ratio est, quia hodie, postquam Libellus repudij antiquatus à Christo est, etiam Matrimonia Judæorum insolubilitatem habent, excepto unico casu, quando unus convertitur ad fidem, & alter conjugum sine injuria Creatoris cohabitare eidem non vult. Igitur conditio præstans Matrimonio solubilitatem, substantiæ ejusdem repugnat. & conf. id vitiat.

130 *Idem à fortiori dicendum est de alijs Infidelibus, quibus nunquam licuit libellum repudij dare.* Et extendi debet ad quas-cunque conditiones alias, quæ conformes quidem sunt eorum ritui, repugnant autem Institutioni Matrimonij à Deo in Paradiso factæ, ut si Infidelis contrahat ea conditione, ut sibi liceat habere tot uxores, quot potest alere, Sanch. *n. 4.*

131 *Quæritur 5. An etiam Sponsalia vitiantur, ac reddantur nulla per conditionem contrariam substantiæ, & bonis Matrimonij ?* Cum distinctione ; nam si conditio contraria Sponsalibus apponitur, ita, ut post contractum Matrimonium contra bonum prolis, Sacramenti, aut fidei

conjugalis implenda sit, tali casu etiam Sponsalia irritari docet S. Thom. *in 4. dist. 27. q. 2. art. 1.* S. Bonavent. *ibid. dist. 28. q. 3. n. 13.* Sanch. *l. 5. D. 14. n. 3.* & teste P. Wielner *hic n. 46.* communiter DD. cæteri *arg. l. oratio 16. ff. de Sponsal.*

Si verò debeat impleri ante contractum Matrimonium, videndum est, quali bono Matrimonij opponatur ; nam 1. si est contra inseparabilitatem, ut *Contrabam tecum, nisi ante initium Matrimonium aliam ditioem invenero*, nec Sponsalia, nec Matrimonium vitiat conditio sic apposta : non Sponsalia ; quia hæc sunt ex natura sua dissolubilia, & contrahi possunt sub conditione resolutoria, ut dictum est *suprà n. 14.* non Matrimonium ; quia hoc si contrahatur, manet indissolubile, licet præcesserint Sponsalia dissolubilia.

2. Si verò conditio sit contra Matrimonij fidem, ut *Contrabam tecum, si ante Matrimonium forniceris*, iterum nec Sponsalia, nec Matrimonium vitiantur : Matrimonium quidem ; quia ad fidem istius duntaxat pertinet, ne postquam corporis dominium in alterum translatum est, istud tradatur alteri : Sponsalia autem ; quia hæc conditio quidem turpis est, conditio turpis tamen, nisi tollat aliquod bonum Matrimonij, Sponsalia non vitiat, sed illa, si de futuro est, usque ad eventum suspendit.

3. Si autem adferretur bono prolis, ut *Contrabam tecum, si venenum sumas, quo sterilis efficiaris*, tam Matrimonium, quam Sponsalia, si in ambo conditio ista influat, vitiantur ; quia per eam conditionem obligatur contrahens ad aliquid contrarium bono prolis, quod per Matrimonium promissum intenditur : unde adversatur Matrimonio promisso. Hinc, ut optimè monet Sanch. *l. 5. D. 9. n. 7.* licet secundum dicta *n. 115.* conditio repugnans substantiæ Matrimonij de præterito, vel præsentis adjecta Matrimonio illud non vitiet, excipendus tamen est casus, quo conditio illa afficeret, & tangeret Matrimonium in futurum, prout fit in casu præsentis ; quia perinde est, ac obligare se in futurum ad venenum sterilitatis sumendum.